

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА
И ВАСПИТАЊА**

Назив предмета: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред: СЕДМИ

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

ЦИЉ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА	
		Радионичарски тип часа	свега
1.	ЉУДСКА ПРАВА (права детета)	радионица	9
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО (школа као заједница)		7
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ		7
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ		13
укупно			36

Кључне речи: права, сличности, разлике, одговорност, заједница, група, равноправност, солидарност, поштовање, толерантност, праведност, поштење, уважавање, комуникација, сарадња.

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	ОПШТЕИ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
По завршетку теме ученик ће бити у стању да: - наведе и опише основне карактеристике људских права својим речима опише везу између права појединца и општег добра - дискутује о односу права и правде и о сукобу права - образложи личну одговорност у заштити свог здравља	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ЉУДСКА ПРАВА 9 ЧАСОВА ✓ Подсећање на садржај ГВ у V и VI разреду ✓ Упознавање са садржајем програма ГВ ✓ Карактеристике људских права – урођеност, универзалност, неотуђивост, недељивост ✓ Права појединца и опште добро ✓ Сукоб појединачних права и општег добра ✓ Права и правда ✓ Социјална правда ✓ ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО 7 ЧАСОВА ✓ Политичке странке у вишепартијском систему – владајуће и опозиционе ✓ Народна скупштина – сврха ✓ Народна скупштина надлежности	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне	<ul style="list-style-type: none"> - примена различитих интерактивних облика рада - одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције

<ul style="list-style-type: none"> - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права - образложи сврху постојања политичких странака - аргументује потребу ограничења и контролу власти - наведе кораке од предлагања до усвајања закона - образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине - препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска - препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се - учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора - поштује правила одељенске заједнице 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Народни посланици, посланичке групе ✓ Процедуре у раду Народне скупштине ✓ Скупштинске дебате ✓ Скупштинске дебате ✓ Предлагање и доношење закона ✓ ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ 7 ЧАСОВА ✓ Припадност групи ✓ Групни идентитет као део идентитета младих ✓ Начини развијања грађанске одговорности ✓ Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца ✓ Вршњачки притисак ✓ Конформизам ✓ Приватност – обим и границе ✓ Понашање људи у маси и угроженост права појединца ✓ Симулација Народне скупштине ✓ Одређивање улога и процедура у Народној скупштини ✓ Одређивање улога и процедура у Народној скупштини ✓ ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ 13 ЧАСОВА ✓ Формирање посланичких група ✓ Формирање посланичких група ✓ Избор председника скупштине ✓ Формулисање предлога закона ✓ Формулисање предлога закона ✓ Формулисање предлога закона ✓ Скупштинска дебата ✓ Скупштинска дебата ✓ Гласање ✓ Евалуација симулације 	<p>чланове тима или групе.</p> <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. 	<ul style="list-style-type: none"> - примена искуственог учење, изношење доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
---	--	---	---

<p>и правила на нивоу школе</p> <ul style="list-style-type: none"> - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи - наводи начине демократског одлучивања - препозна одговорност одраслих у заштити права деце - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ - препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном 		<p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Сарадња</i></p>	
---	--	--	--

<p>животу</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира - препозна и објасни врсте насиља - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама - заштити од дигиталног насиља - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба 		<ul style="list-style-type: none"> • активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p>	
---	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)

Ликовна култура (Споразумевање, говор тела, поглед, израз лица, држање тела, гестикретање, однос вербалне и невербалне комуникације)

Историја

Географија

Музичка култура

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

испитује предзнања ученика, упознаје се са интелектуалним могућностима ученика, развија и одржава комуникацију, подстиче интеракцију, пружа повратну информацију, уважава и реагује на потребе групе и појединаца, дели одговорност, одабира поступке за наставни рад, прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце, организује наставне активности

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

слободно изражавање мишљења и ставова, усваја-сазнаје, развијање вештина комуникација, повезивање сопственог искуства са тематиком, дискусија, слуша, посматра, црта, рецитије, упоређује, смишља, доцртава, слаже, разговара

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода – формативно и сумативно оцењивање; оцењује се описном оценом: истиче се, добар, задовољава

Поступак праћења и оцењивања

Инструменти за праћење напредовања

Време

<p>- иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовности у похађању наставе, заинтересованост и - активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у раду ученика - заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене од стране ученика</p> <p>* Тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>* Раду пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>* вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима</p>	<p>Системтско посматрање Евиденција: белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници(за групни и раду пару)</p> <p>*Скала по нивоима(самосталност у извршавању задатака)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...)</p> <p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	<p>Белешке са часова током године</p> <p>Пресек стања након завршетка пројекта</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>Процена о раду и напретку на крају школске године</p>
---	---	---

Пројектна настава

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају друштвене објекте, појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

Уколико буде ученика за које је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитата, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика или других разлога, потребна додатна подршка, планирају се и спроводе мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека, урадиће се индивидуални образовни планови и као анекси прикључити Школском програму.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма(нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем